

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2021-03-03

Diarienummer:
GSN-2019-0168

Handläggare:
Helena Brämerson Gaddefors

Utformning av Stora Torget

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** fastställa ny utformning av Stora Torget enligt ärendets bilagor 1-4.

Ärendet

Stora torget behöver förnyas och ett förslag till ny utformning har tagit fram utifrån de övergripande målen att platsen ska vara stadens centra mötesplats, en plats för mångfald och upplevelser och att torget unika karaktär ska tillvaratas.

Största delen av torget får en öppen och flexibel plats för mångsidig användning. Det tillförs nya funktioner som främjar samvaro och folkliv. Stora Torget får en ljussättning som lyfter platsen och hela torget får en förbättrad belysning.

Efter fastställande av utformningen kommer projektering att utföras och ombyggnationen planeras påbörjas under 2022.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen.

Projektet genomförs i samarbete med Citysamverkan och berörda fastighetsägare. Under hela utredningsarbetet har fastighetsägare och Citysamverkan medverkat och fått information om projektet. Informationsmöte har också genomförts där verksamheter och näringsliv kring Stora Torgets har medverkat.

Projektet samverkar med Funktionsrätt angående tillgänglighet. En workshop på plats med experter på tillgänglighet samt en uppföljande diskussion om hur förslaget uppfyller tillgänglighetskrav har genomförts.

Projektet har samlat in synpunkter och förslag från ungdomar, genom en riktad information och enkät. Målgruppen har varit främst ungdomar mellan 13-18 år. Projektet har samarbetat med barnombudet och Uppsala kommuns ungdomsverksamhet för att nå ut till målgruppen.

I övrigt har dialog hållits med Region Uppsala gällande kollektivtrafik och framkomlighet och med räddningstjänst, ambulans och polis gällande framkomlighet, tillgänglighet, säkerhet och trygghet. Dialog med Länsstyrelsen i Uppsala län har hållits gällande kulturhistoriska värden då Stora Torget utgör riksintresse för kulturmiljövården.

Föredragning

I förslaget får Stora Torget en betydligt större användbar torgyta än idag och förutsättningarna för torget som mötesplats förbättras. Torget får till största delen en öppen och flexibel plats för mångsidig användning. Stora Torget tillförs också nya funktioner som främjar samvaro och folkliv. Fler människor och förbättrad belysning skapar en tryggare plats. Stora Torget får en ljussättning som lyfter platsen och hela torget får en förbättrad belysning. Föreslagna belysningsstolpar ger ett tryggt allmänljus och kommer även kunna integrera speciell ljussättning vid högtider eller evenemang, möjlighet till fler säkeretskameror samt panikbelysning.

En viktig utgångspunkt i arbetet med Stora Torget är hållbarhet och att jobba med återanvändning av den natursten som finns på Stora Torget idag i så stor utsträckning som möjligt.

I utredningsskedet har en inledande planering för byggandet påbörjats. Busstrafiken kommer att ledas om under hela ombyggnationen. Räddningsfordon och transporter till näringsidkare kommer att säkras. Under hela byggtiden kommer entréer vara tillgängliga och gående på torget prioriteras. Ungefär hälften av torgets yta planeras att vara stenbelagd under ombyggnadstiden.

Efter fastställande av utformningen kommer projektering att påbörjas. Upphandling av entreprenadarbetena planeras till hösten 2021 och byggnation 2022.

Ekonomiska konsekvenser

Projektet har en budget på 34 miljoner.

Föreslagen ”vattensten” ökar driftkostnaden för Stora Torget med cirka 30 000 kronor per år. I övrigt ökar driftkostnaden endast marginellt jämfört med dagens nivå.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 3 mars 2021
- Bilaga 1, Vy
- Bilaga 2, Illustrationsplan
- Bilaga 3, Måluppfyllelse

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Bilaga 1 Vy – mot Rådhuset och Svartbäcksgatan

Bilaga 2 Stora Torget Illustrationsplan

Vaksalagatan

Kungsängs-gatan

sektion

Drottninggatan

STORA TORGET - MÅLUPPFYLLELSE

Uppsala kommuns övergripande projektmål

År 2022 ska Stora torget vara ombyggt till:

MÅL	UPPFYLLS	HUR
o Stadens centrala mötesplats	ja	Platsen utformas för att bli en attraktiv plats på de gåendes villkor. Möten främjas genom att platsen tillförs nya funktioner. Överstora trafikytor minskas, busshållplatserna flyttas och mer utrymme för folkliv skapas.
o En plats för mångfald, trygghet och upplevelser	ja	Platsen får större variation i material, flera olika typer av sittplatser för olika målgrupper tillförs. Vatten, ljus, konst och grönska bidrar till positiva upplevelser och att människor stannar upp på platsen. Fler människor och förbättrad belysning skapar en tryggare plats.
o Stadens torg där dess unika karaktär är tydlig	ja	Det hörnslutna torget är unikt och utgör utgångspunkten i gestaltningen. Stora torget är stadens mest centrala torg vilket markeras med en tydligt möblerad ram med avvikande beläggning. Kvadraten markerar stadens mittpunkt.

Utöver övergripande projektmål ska ett antal delmål ligga till grund för Stora torgets utformning:

DELMÅL	UPPFYLLS	HUR
o Torget ha en egen arkitektonisk identitet och karaktär.	ja	Guldkantkoncept med tydlig ram som markerar stadens mitt. Träd tillförs med effektfull blomning och höstfärg. Möbler och utrustning plockar upp spår från torgets unika historia. Ljussättning som lyfter platsen och som kan lyfta fram specifika högtider i staden.
o Siktlinjer utmed de fyra huvudgatorna ska vara tydliga.	ja	Ingen utrustning eller träd hindrar siktlinjerna. Befintlig kandelaber flyttas från platsen för att hålla siktlinjer fria.
o Den unika rumsbildningen där hörnen är viktiga för uppfattningen av rummet ska vara tydlig	ja	I förslaget lyfts alla fasad fram med en mer balanserad ljussättning. Det hörnslutna torgets kvadratiska form är förslagets utgångspunkt och återkommer från helhet till detalj i gestaltningen.
o Ombyggnaden av torget ska utföras genom att återanvända det material som finns idag på torget och som håller god kvalitet och funktion för framtiden.	ja	Alla granithällar som är hela återanvänds, för långa hållar kapas för att klara bärighet. Smågatsten från stadens stenlager nyttjas.
o Återanvändning av befintlig natursten ska vara en grundstomme i den nya gestaltningen av torget.	ja	Alla granithällar som går att använda återanvänds och utgör merparten av torgets golv.
o Barriäreffekten för gående tvärs torget ska minska.	ja	Körbanan minskas kraftigt i bredd till 6,5 m. Torgets mitt hålls fritt. Kandelabern flyttas för att hålla mitten fri.

o Flöden över hela torget ska gynnas (inte bara i gators riktning utan även runt på torget)	ja	En möblerad ram uppmuntrar till att röra sig runt platsen, alla torgets sidor behandlas likvärdigt
o Vistelsevärdet ska öka jämfört med dagens situation	ja	Fler sittplatser, fler upplevelsevärden som träd, blomning, ljussättning, vatten och konst
o Det ska finns fler möjligheter att träffas och stanna till.	ja	En möblerad ram erbjuder olika typer av sittplatser, soffor finns även längs torget kanter. Målpunkter som vatten, träd och karta bidrar till nya mötesplatser.
o Torget ska vara flexibelt och kunna användas för olika aktiviteter och evenemang	ja	Torgytans mitt är öppen och flexibel. Förutsättningarna för evenemang förbättras genom fler eluttag och nätverk.
o Torget samt entréer till omgivande fastigheter ska vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse eller orienteringsförmåga	ja	Passager och ledstråk mm har stämts av med expertgrupp tillgänglighet och utformats efter deras synpunkter. Höjdsättning, ramper, handledare och trappor ses över för att uppfylla lagkrav.
o Torget ska upplevas tryggt.	ja	Hela torget får förbättrad belysning, fasadarmaturer byts, 8 nya belysningsstolpar placeras i den möblerade ramen. Möjlighet till integrerad kameraövervakning i stolparna.